

Таким чином, шляхом дослідження осіб, які страждали на полі(нарко)токсикоманію, за допомогою анкетування було вивчено причини тютюнопаління. Найбільший відсоток респондентів (19%) курять усвідомлюючи, що вже залежать від нікотину; 16,5% респондентів курять для того, щоб вбити час, а 15,5% через те, що куріння знімає нервову напругу.

О. С. Абросимов, доцент кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук,

В. О. Шаповалова, завідувача кафедрою фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету, доктор фармацевтичних наук, професор,

В. В. Шаповалов, перший заступник начальника слідчого управління ГУ МВС України в Харківській області, доктор фармацевтичних наук, професор кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету,

О. В. Альшаєв, старший слідчий СВ Московського РВ ХМУ ГУ УМВС України в Харківській області

АНАЛІЗ СТАНУ ЗЛОЧИННОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ ІЗ ЗЛОВЖИВАННЯМ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

На підставі даних судової статистики з кримінальних і адміністративних справ щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

злочинів, вчинених у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння; правопорушень водіїв (керування транспортними засобами в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння) нами проведено аналіз стану злочинності, пов'язаної із вживанням психоактивних речовин.

За результатами досліджень встановлено, що відповідно до статистичних даних Управління узагальнення судової практики Верховного Суду України за 2002–2006 рр. вбачається стійка тенденція щодо зростання загальної кількості справ, які були розглянуті судами першої інстанції, з 4903734 до 7987567, що становить 38,6% і, безумовно, свідчить про постійне розширення сфери впливу судової системи на життя населення України.

Встановлені дані свідчать про вплив вживання психоактивних речовин особами на ріст кримінальних злочинів або адміністративних правопорушень. На відміну від загальної тенденції зростання кількості справ, розглянутих судами у вказаний період, кількість кримінальних справ здебільшого коливається біля відмітки 600 тис. на рік, а кількість адміністративних справ, навпаки, постійно зростає: з 1457321 у 2002 р. до 4971000 у 2006 р., що становить приріст на 241%. У подальшому було встановлено, що така динаміка обумовлена зростанням кількості справ про порушення Правил дорожнього руху України.

Починаючи з 2005 р., доступними для вивчення стали більш детальні відомості судової статистики, які свідчать про наступне. У структурі судимості фіксується велика група осіб, засуджених за злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, кількість яких складає 32,3 тис. громадян. Злочини у цій сфері складають 18,3% від загальної кількості вчинених на території України правопорушень за 2005 р.

Загальна кількість засуджених, які знаходилися під час вчинення злочину в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, зменшилася з 45,8 тис. у 2005 р. до 42,9 тис. у 2006 р., але питома вага злочинів у струк-

турі злочинності залишилася на тому ж рівні – біля 25%.

Статистичні данні щодо застосування ст. 130 КУпАП, яка передбачає відповідальність водіїв за керування транспортними засобами в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, вказують на те, що загальна кількість притягнутих до адміністративної відповідальності з цього приводу осіб зросла з 52,5 тис. у 2005 р. до 200,5 тис. громадян у 2006 р., що становить 73,8%.

Наведені цифри безумовно свідчать про те, що серед частини населення України, яка здатна на вчинення тих чи інших правопорушень, зберігається стабільна тенденція до зловживання психоактивних речовин, що зазвичай знаходиться в прямому причинному зв'язку з виникненням злочину або з адміністративним правопорушенням.

Поряд з цим, були раніше судимими і мали не зняту або непогашену судимість у 2005 р. 42,9 тис. осіб, а у 2006 р. – 38,6 тис. осіб, що в обох випадках складає біля 24% у структурі наявної злочинності.

Очевидна кореляція відомостей щодо рівня осіб, які вчинили злочин у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, з даними про повторне вчинення злочинів, дозволяють зробити обґрунтований висновок про те, що більшість таких осіб зловживають психоактивними речовинами, хворіють на алкоголізм і наркоманію, потребують лікування в спеціальних медичних закладах.

За таких обставин не може не занепокоювати доволі низький стан лікарського забезпечення наркохворих в Україні та невизначеність питання щодо примусового лікування осіб, які страждають на хронічні захворювання алкоголізмом і наркоманією. Це свідчать про необхідність всебічного удосконалення нормативної бази в напрямку організаційно-правових заходів щодо лікарського забезпечення наркохворих, розроблення методів лікування, збалансованих зі ступенем захворювання конкретної особи та механізмом примусового влаштування тяжко хворих громадян у спеціалізовані медичні заклади.

Таким чином, проведений аналіз стану злочинності, пов'язаної із вживанням психоактивних речовин, за даними судової статистики свідчить про необхідність удосконалення організаційно-правових основ лікарського забезпечення наркохворих осіб.

***В. В. Шаповалов**, перший заступник начальника слідчого управління ГУ МВС України в Харківській області, доктор фармацевтичних наук, професор кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету,
В. О. Шаповалова, завідувача кафедрою фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету, доктор фармацевтичних наук, професор,
М. М. Ніконов, адвокат, викладач кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету*

СУДОВО-ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ ОБІГУ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

Судово-фармацевтичне дослідження класифікації порушень правил обігу психоактивних речовин проводилося за даними щодо розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних, отруйних, сильнодіючих речовин і прекурсорів з метою встановлення динаміки зростання або зменшення